

Visitationspredikan, Dellenbygdens pastorat, 1 mars 2026

Andra söndagen i Fastan, tredje årgångens texter

Söndagens tema: Den kämpande tron

Visitationens tema: Delar i Dellenbygden

”Första söndagen i mars – där tradition möter galenskap.” I Vasaloppets butik på nätet kan man köpa tröjor med den texten tryckt på bröstet men det är inte bara på startgårdet i Berga by i Sälen, vid kontrollen i Mångsbodarna eller i Risbergsbacken som tradition möter galenskap just idag. Vi som har samlats till visitationshögmässa på den första söndagen i mars befinner oss också i spänning mellan eller i kombinationen av tradition och galenskap.

Den här veckan är jag här på biskopsvisitation. Det är inte mitt första besök i församlingarna här i Delsbo och Bjuråker-Norrbo. Jag har varit här tidigare och lärt känna Dellenbygdens pastorat som en traditionsrik bygd. Jag har firat stämmogudstjänst, åkt kyrkbåt, köpt handledsvärmare och gått på danskurs. (Gammeldansakuten hette den kursen.) Jag har vandrat med kontraktsprostarna och domprosten vid Norrbo kyrka och blickat ut över Dellensjöarna från Avholmsberget. Jag har lärt mig mer om dellenit, dräktbruk vid skolavslutningarna, delsbosöm och spetsar. Och så har jag njutit av ostkaka och filmjölken från Dellenmejeriet.

Jag har också förundrats över den långa tradition av kristen tro som finns här i bygderna och den traditionsrikedom som utmärker det kyrkliga livet här. Vi vet inte med säkerhet när den första kyrkan i Delsbo byggdes men två korsförsedda runstensfragment från mitten av 1000-talet antyder att det har funnits kristna här i trakterna i omkring tusen år. På väggen i Bjuråkers kyrka finns en tavla med information om den unika Bjuråkershandskriften som är en av de äldsta bevarade nothandskrifterna från mitten av 1500-talet. Den handskriften påminner oss om att den långa traditionen av gudstjänstfirande i församlingarna här också under tidigare århundraden då och då har funnit nya former, till exempel vid reformationen.

Idag – på den första söndagen i mars – möter alla dessa traditioner galenskapen genom en kvinna som gör något som många tycker är helt tokigt. Vi känner inte till hennes namn men Jesus säger i dagens evangelietext att överallt där evangeliet – det glada budskapet – förkunnas ska man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne.

Idag gör vi det. Vi minns hur hon tog en hel flaska dyrbar äkta nardusbalsam och hällde ut alltsammans över Jesu huvud. Några blev förargade över hennes tilltag. De menade att det hade varit bättre att sälja oljan och ge pengarna åt de fattiga. Jesus tar kvinnan i försvar. Han konstaterar att vi alltid har fattiga hos oss. Dem kan vi hjälpa när vi vill. Kvinnan däremot har gjort vad hon kunde göra när hon fick ett tillfälle att göra en god gärning för Jesus.

Det doftar gott om den nardusbalsam som kvinnan låter flöda fram ur den uppbrutna flaskan. Doften fyller hela rummet och den blir en Kristusdoft eftersom Jesus, tack vare den omsorg som kvinnan visar honom, blir att lukta som denna olja.

Idag får vi följa det doftspår som kvinnan i sin föredömliga galenskap har lagt ut. Vi får sniffa efter de vägar som helig Ande vill att vi ska följa – att ni ska följa – i församlingslivet här när de långa och levande traditionerna bevaras, ger livsglädje och får nytt liv.

En biskopsvisitation är i mångt och mycket ett gemensamt sniffande efter Kristusdoften i vår tid och efter de spår som helig Ande vill att vi ska följa just nu för att vi tillsammans ska hitta lämpliga vägar som leder in i den framtid som Gud kallar oss till.

Jag har lärt mig en hel del om hur man spårar med hund under den här visitationen. I torsdags besökte vi företaget Alac i Bjuråker. Där tillverkar man bland annat spårlinor i en mängd olika färger och modeller. Christina och Marc berättade hur linan fästs i hundens halsband innan hunden börjar sitt arbete. Jag förstod att hunden tack vare spårlinan får den rörelsefrihet som behövs för att den ska kunna sniffa efter dofterna och söka sig fram i den riktning dit spåren visar att det eftersökta finns.

När jag gick runt bland de välsorterade lagerhyllorna på Alac påminnes jag om att Kristus ibland beskrivs som en spårhund. Han är den som vi söker oss till, den som alla människor behöver få finna och den som vi som kyrka, församlingar och kristna får hjälpa ännu fler att upptäcka. Kristus är dessutom den spårhund som söker efter var och en av oss, särskilt när vi har gått vilse eller tappat riktningen och framtidstron. Då kommer han med spårlinan som leder oss hem till Gud.

Under de dagar som jag har varit här har jag varit involverad i många samtal som har handlat om hur församlingslivet i Dellenbygdens pastorat kan behöva utvecklas för att vara livaktigt och livgivande både nu och i framtiden. Idag, när vi avslutar visitationen, vill jag lyfta fram tre områden eller teman som ofta har återkommit i våra samtal och i mina reflektioner över det som jag har fått veta. Jag vill beskriva de här områdena som tre färgglada spårlinor eftersom jag tror att vi har fått vittring på något viktigt. Ni har känt Kristusdoften här. Ni har sniffat upp något som helig Ande har lagt ut. Min förhoppning är att spårlinorna ska ge er den rörelsefrihet och riktning som en sökhund som ska börja sitt arbete behöver.

Den första spårlinan är grön. Grönt är färgen på diakonens skjorta och ni saknar en diakon eftersom den tjänsten i dagsläget inte är tillsatt. Flera av er har sagt till mig att det behöver vi ändra på. Ni är många som på olika sätt arbetar diakonalt – både som anställda medarbetare och som ideella. Just därför behöver ni en diakon som med sin särskilda kompetens kan analysera de diakonala behoven, dra upp långsiktiga strategier som inkluderar förebyggande arbete och samverkan med andra samhällsaktörer och som kan samordna de ideella medarbetarnas insatser så att deras engagemang tas tillvara på rätt sätt och i rätt sammanhang.

I Uppsala stift finns det väldigt många som vill bli diakoner. En orsak till det stora intresset satte Ingela från Filadelfia här i Delsbo fingret på vid torsdagskvällens Café Existens i Bjuråkers församlingsgård. Hon konstaterade att ”den kyrka växer som bryr sig om människor i nöd”. Många medlemmar i Svenska kyrkan säger att det är viktigt för dem att få stödja Svenska kyrkans diakonala arbete. De som vill göra detta genom att också gå in i kyrkans vigningstjänst som diakoner behöver få en diakontjänst för att de ska kunna vigas. Om församlingarna inte anställer diakoner på de diakontjänster som finns kommer det både att innebära att färre diakoner kan vigas och att församlingarna går miste om diakonal kompetens som behövs. Därför blev jag väldigt glad och lättad när jag förstod att ni i Dellenbygdens pastorat har en vilja och ambition att anställa en diakon på er vakanta diakontjänst. Precis som Ingela från Filadelfia har ni känt vittringen av den Kristusdoft som diakonalt arbete och diakoners särskilda yrkeskunskap sprider omkring sig.

Den andra spårlinan är vit. Den handlar om de kyrkliga handlingar som finns avbildade här framme i koret i Delsbo kyrka – på varsin sida om altaret. På de två tavlorna ser vi ett barn i en vit dopklänning och tre konfirmander i vita kåpor.

En sak som sticker ut här i Dellenbygdens pastorat är att hela 71,5% av befolkningen tillhör Svenska kyrkan. I riket som helhet är motsvarande siffra 51,4%. (Jag använder statistik från 2024.) Här i församlingarna är det dock endast 48,9% av de nyfödda barnen med minst en förälder som tillhör Svenska kyrkan som döps. Motsvarande siffra för riket som helhet är 70%. Av de 15-åringar som tillhör Svenska kyrkan konfirmeras endast 28,3% här i Dellenbygdens pastorat. I riket som helhet är motsvarande siffra 42,1%.

Det som sticker ut är alltså att en ovanligt stor andel av befolkningen tillhör Svenska kyrkan samtidigt som ovanligt få nyfödda barn döps och ovanligt få 15-åringar konfirmeras. När ni blickar framåt behöver ni därför ha ett särskilt fokus på de två tavlorna här framme på väggen i koret. De behöver få fungera som era altartavlor när ni fortsätter samtalen om hur dop- och konfirmationsseden kan stärkas. Jag vet att flera av er redan förstår att ni behöver vidta åtgärder för att få en positiv utvecklingen. När jag mötte den anställda personalen i onsdags var ett förslag, som jag tror är bra, att ha en konfirmandgrupp som samlas under sommarlovet, kanske på Dellenbaden. Den vita spårlinan kan mycket väl leda er i den riktningen.

Den tredje och sista spårlinan är röd. Rött är kärlekens färg och gemenskapens särskilda nyans. Precis som grönt och vitt är rött dessutom en av färgerna i Delsbokoftorna som jag har beundrat både på Forngården och på människor som jag har mött. Samma färger finns också i de Bjuråkerskoftor som jag har hittat på olika auktionssajter på nätet. Rött, grönt och vitt är alltså en färgsättning som förenar Delsbo församling och Bjuråker-Norrbo församling med varandra. Idag får den röda färgen symbolisera välviljan som värmer.

Temat för den här biskopsvisitationen har varit ”Delar i Dellenbygden”. Tillsammans har vi – i olika konstellationer – funderat över vad ni i Dellenbygden delar med varandra och vad som delar upp Dellenbygden och gemenskapen mellan människor här på ofördelaktiga sätt. Viljan till en större gemenskap har löpt som en röd tråd genom samtalen. Ibland har frågan väckts om det vore bättre för gemenskapen om Dellenbygdens pastorat var en församling. Det kan vara det – men det behöver inte vara så.

Längtan efter en gemenskap som övervinner ofruktbara uppdelningar har fått mig att tänka på en tavla som jag såg i ett skyltfönster i Mora. Konstverket har rubriken ”Mot samma mål” och avbildar trängseln i den första uppförsbacken efter starten i Vasaloppet. På bilden syns skidåkare som trots att de tävlar för olika föreningar och som därför kan betraktas som konkurrenter har mer som förenar dem än det som skiljer dem åt. De vill alla till Mora.

På samma sätt är det mer som förenar er i Dellenbygdens pastorat än det som skiljer er åt. Det har märkts i de samtal som vi har haft under visitationen. Det har varit lätt att få många att bidra i de konversationerna. Med hjälp av den röda spårlinan hoppas jag att ni efter visitationen kan skapa ännu fler sammanhang för frimodigt delande, också kring frågor som berör gudstjänstlivets planering och utformning. Gudstjänsttraditionen är lång och rik här i bygderna men flera av har sagt att ibland kommer det inte så många till kyrkan och då kan gudstjänstfirandet kännas som en galenskap.

Tradition behöver få möta galenskap året om och på olika veckodagar. Vi människor behöver gudstjänster där vi kommer nära Jesus och inspireras att göra välgärningar för honom på det sätt som vi kan, precis som kvinnan med balsamflaskan gjorde. Likt henne får också vi sprida Kristusdoften. Precis som kyrkan i alla tider får vi följa de spår som helig Ande lägger ut. På så sätt håller vi liv i traditionerna. På så sätt vågar också vi göra sådana välgärningar mot Jesus och mot de utsatta människor som har tar i försvar som andra kan tycka är galenskap.

